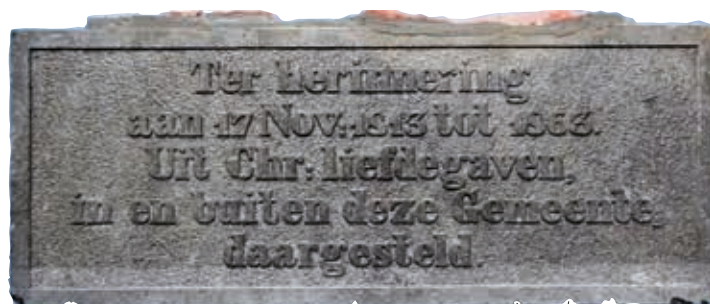

Uit de collectie

Twee stenen en een zilveren troffel

Steen ter herinnering aan vijftig jaar bevrijding (1813-1863) en de stichting van het Weeshuis.

COLLECTIE ZHG

Karen M. Veenland-Heineman

Onder de titel *'Vervangen objecten in Zeist'* schreef Kees Breunesse in *Seijst* 2012-I over de geschiedenis van het Weeshuis aan de Slotlaan. Het artikel werd geïllustreerd met mooie afbeeldingen uit onze fotocollectie. De stichting van een weeshuis betekende een grote onderneming voor de Hervormde Gemeente in Zeist, maar het lukte in korte tijd fondsen te werven. Mevrouw Jacoba Anna van Bern (1795-1880), weduwe van burgemeester Frans Nicolaas Van Bern (1786-1851), speelde hierbij een belangrijke rol. Zij schonk een aanzienlijke som geld en de benodigde grond. Maar ook andere particulieren droegen bij en wel *'ter gedachtenis aan Nederlands verlos-*

sing' (van de Fransen). Terwijl elders in het jubeljaar 1863 inzamelingen voor gedenktekens van *'graniet en ijzer'* werden gehouden, richtte men zich hier op de stichting van een *'Huis der Barmhartigheid'*¹. Het initiatief kan gezien worden in het licht van groeiende maatschappelijke bewogenheid in het midden van de 19e eeuw. Die ontwikkeling had zijn oorsprong in de beweging van het Réveil, een internationale opleving van het christelijk denken en handelen.

Meestal wordt één gedenksteen geplaatst, maar het Weeshuis in Zeist kreeg er twee, links en rechts van de ingang. Uit bovenstaande blijkt immers, dat twee zaken blijvende herinnering behoeften: de viering van

50 jaar bevrijding en de goedheid van mevrouw Van Bern. De teksten op de stenen getuigen hiervan. Op de ene staat *'Ter herinnering aan 17 Nov. 1813 tot 1863. Uit Chr. Liefdegaven, in en buiten deze Gemeente daargesteld.'*, en op de andere *'Deze steen gesteld door Mevrouw de Wed. F:N: van Bern geb: J:A: van Goor Hinloopen. 18 Junij 1864'*. De eerstesteenlegging is door mevrouw Van Bern uitgevoerd.

Beide stenen zijn bij de sloop van het Weeshuis in 1958 in veiligheid gebracht en worden bewaard in de collectie van het Zeister Historisch Genootschap. Bijzonder is, dat ook de zilveren troffel, die mevrouw Van Bern hanteerde, tot onze collectie behoort. Deze wordt bewaard in de

Steen ter herinnering aan Jacoba Anna van Bern, die grond en geld schonk voor het Weeshuis en de eerste steen legde.

FOTO FLORA DE VRIJER

originele doos.

De troffel is voorzien van vier merken en een gegraveerde tekst. In de bovenhoeken van het blad staan een Mercuriuskop en een lopende leeuw. De Mercuriuskop is het teken voor zilverwerk en de lopende leeuw geeft aan dat het tweede gehalte zilver is: 835/1000. In de steel is het meester-teken VK 74 ingeslagen. Dit staat voor J.M. van Kempen, Utrecht / Voorschoten, (1814-1877). In het

daarboven staande rondje is de jaarletter O ingeslagen en deze staat voor 1848.² De tekst luidt: *'Zeist Ter herinnering aan 18 Juny 1864'*.

Mogelijk is de zilveren troffel, die 16 jaar vóór de steenlegging is vervaardigd, geschonken door de architect van het gebouw, Nicolaas Johannes Kamperdijk (1815-1887). In sierlijke letters zijn namelijk zijn initialen N.J.K. gegraveerd in het verbindingsstuk van steel en heft.

Noten

1. Citaten uit Weekbode van Zeist, Driebergen e.o., 23 september 1865: *Ingezonden, Het Prot. Wees-, Oude-Mannen-Vrouwen- en Proveniershuis te Zeist.*
2. Met dank aan R.P.M. Rhoen en A. Campman voor hulp bij het identificeren van de tekens.

De zilveren troffel uit 1848, die gebruikt is bij de eerste steenlegging van het Weeshuis op 18 juni 1864.

COLLECTIE ZHG